

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Projectplan De Branden Nummer: Bestuursstukken\3509	Agendapunt: 4
---	----------------------

DB: Ja 11-1-2022	BPL: Ja 26-1-2022	FAZ: Nee	VVSW: Ja 26-1-2022	AB: Ja 9-2-2022
----------------------------	-----------------------------	-----------------	------------------------------	---------------------------

Opsteller: Emiel Galetzka, 0598-693248 Beleid, Projecten en Laboratorium	Opdrachtgever: Jelmer Kooistra	Portefeuillehouder: Fien Heeringa
--	--	---

Ondersteuning van de afdeling: ☒ Technisch ☒ Juridisch ☐ Financieel ☐ Staf ☒ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen:	Reden:
Projectpartners: - Gemeente Borger Odoorn, - Stichting Het Drentse Landschap - Provincie Drenthe/Prolander - aangrenzende grondeigenaren en gebruikers - omwonenden	Waterschap Hunze en Aa's is trekker van project waarin ook opgaven van genoemde partijen worden gerealiseerd. Het project betreft een samenwerking van de aangegeven projectpartijen waarbij de doelstelling is dat de de belangen van deze betrokken partijen integraal worden gerealiseerd. Iedere partij heeft daarbij zijn eigen rol, van grondeigenaar, beleidsbepaler en financier tot bevoegd gezag. De gemeente is bevoegd gezag m.b.t. onder meer regelgeving in bestemmingsplannen en lokale verordeningen; Provincie is deels eigenaar en bevoegd gezag t.a.v. onder meer Wet Natuurbescherming en archeologie; de gemeente is bevoegd gezag m.b.t. onder meer regelgeving in bestemmingsplannen en lokale verordeningen; inliggende grondeigenaren en belangenorganisaties betrokken bij verschillende vormen van gebruik ; omwonenden vanwege veranderingen in hun omgeving.

Bestuursvoorstel

Samenvatting:

De Hunze is aangewezen als Kaderrichtlijn Water (KRW) waterlichaam. De ecologische toestand van de Hunze voldoet nu nog niet aan de normen uit de KRW. Om de ecologische toestand van het KRW-waterlichaam te verbeteren zijn doelen en maatregelen geformuleerd. Maatregelen voor de Hunze, met Voorste Diep en Achterste Diep, zijn ondermeer beekherstel door hermeandering, creëren van overstromingsvlakten en vrije vismigratie. Met deze maatregelen wordt ook ruimte voor het vasthouden bovenstrooms gemaakt. In het plan zijn ook de maatregelen uitgewerkt om de waterbeheersing voor de omgevingsfuncties in stand te houden. Hiervoor is het inrichtingsplan De Branden opgesteld waarin ook de inrichting voor natuur en recreatie is uitgewerkt.

In het kader van de Waterwet is vervolgens een projectplan opgesteld waarmee de waterbeheersingsmaatregelen uit het inrichtingsplan De Branden in procedure worden gebracht. Omdat dit plan invloed heeft op de huidige streefpeilen in het plangebied stelt het waterschap een peilbesluit op om de nieuwe peilen vast te stellen. Door de maatregelen die in het plan zijn opgenomen zijn er geen negatieve effecten op het peilbeheer in de omgeving. Het peilbesluit wordt in een apart bestuursvoorstel voorgelegd.

Naar aanleiding van de inspraakprocedure zijn 7 zienswijzen ingediend. In de reactienota zijn aan de hand daarvan enkele wijzigingen ten opzichte van het ontwerpplan voorgesteld.

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Nee

AB Voorstel:

Het projectplan waterwet De Branden inclusief de aanpassing naar aanleiding van de inspraak vaststellen.

Bijlagen: Ja

- 1. Projectplan De Branden
- 2. Maatregelkaart, aanlegprofielen en details
- 3. Inrichtingsplan de Branden
- 4. Reactienota zienswijzen ontwerp projectplan De Branden

Ter inzage DB: nee

Onderwerp(en):

-

Ter inzage AB (iBabs): nee

Onderwerp(en):

-

Besluit/opmerkingen bestuur:

Bestuursvoorstel

Paraaf secretaris-directeur:

Bestuursvoorstel

Inleiding

De Hunze en het Zuidlaardermeer zijn aangewezen als Kaderrichtlijn Water (KRW) waterlichaam. De ecologische toestand van de Hunze en het Zuidlaardermeer voldoet nu nog niet aan de normen uit de KRW. Om de ecologische toestand van deze KRW waterlichamen te verbeteren zijn doelen en maatregelen geformuleerd. Maatregelen voor de Hunze zijn ondermeer beekherstel door hermeandering, vrije vismigratie en het creëren van overstromingsvlakten. Met deze maatregelen wordt ook ruimte voor waterberging gemaakt.

Het plangebied ligt in het gebied waar het Voorste Diep en het Achterste Diep samenkomen en verder stromen als Hunze. Het gebied ligt tussen Buinerveen, Gasselternijveen en Gasselte. Plangebied De Branden sluit aan op het al eerder ingerichte, direct ten noorden liggende gebied Oude Weer en Torenveen.

In het project werken de provincie Drenthe, Stichting Het Drentse Landschap, gemeente Borger Odoorn en waterschap Hunze en Aa's samen.

De projectpartijen hebben samen een inrichtingsplan uitgewerkt. In dit plan zijn doelen en functies voor natuur, beekherstel, verbetering van vismigratie en mogelijkheden voor natuurvriendelijke recreatie gecombineerd. In het plan zijn ook maatregelen uitgewerkt om de waterbeheersing voor bestaande functies en grondgebruik waar dat nodig is, in stand te houden. Het betreft in het gebied liggende landbouwkundig in gebruik zijnde percelen en woningen en tuinen aan de randen van het gebied. Ook is daarbij rekening gehouden met de in de omgeving liggende gebruiksfuncties.

Omdat het in dit plan gaat om een wijziging van waterstaatswerken in de zin van de Waterwet moet er een projectplan opgesteld worden en in de inspraak worden gebracht.

Omdat dit plan invloed heeft op de huidige streefpeilen in het plangebied stelt het waterschap een peilbesluit op om de nieuwe peilen vast te stellen. Door de maatregelen die in het plan zijn opgenomen zijn er geen negatieve effecten op het peilbeheer in de omgeving. Het peilbesluit wordt in een apart bestuursvoorstel voorgelegd.

Voorgeschiedenis/eerdere besluitvorming/beheerplan

In het Hunzegebied wordt al meer dan twintig jaar gewerkt aan natuurontwikkeling en sociaal-economische ontwikkeling en verbetering van deze regio. Hierin werken provincie, gemeenten, waterschap, landbouw, recreatie, natuurorganisaties en bevolking samen.

Het plan De Branden heeft zijn oorsprong in de Hunzevisie (1995). De opgaven voor De Branden zijn binnen het provinciaal, nationaal en Europees beleid stevig verankerd. Zo is het gebied een onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. De aanpassing van de inrichting van de Hunze past naadloos in de Europese Kaderrichtlijn Water, de Provinciale Omgevingsvisie Groningen, de Provinciale Omgevingsvisie van de provincie Drenthe, Deltaplan Klimaatadaptatie, Waterbeleid 21^e eeuw en de gemeentelijke ruimtelijke- en waterplannen.

In het kader van het programma Natuurlijk Platteland Drenthe voor het Hunzegebied zijn de benodigde gronden vrijgemaakt voor inrichting. De stuurgroep Hunze, het daaronder opererende programmateam Hunze en de werkgroep grond hebben zich hiervoor ingezet.

Vanuit een POP3-subsidie en de programmafinanciering Hunze is het geld voor realisatie beschikbaar gesteld. Daarop hebben we als projectpartijen besloten het plan voor uitvoering concreet te maken.

Bestuursvoorstel

In het beheerprogramma 2016-2021 hebben we voor het watersysteem Hunze doelen en subdoelen vastgesteld. Deze zijn ook in het vigerende beheerprogramma 2022-2027 opgenomen.

Het gaat in De Branden voornamelijk om:

- bijdragen aan bovenstroomse berging in het watersysteem Hunze;
- uitvoering van de afgesproken KRW maatregelen (beekherstel en overstromingsvlakten);
- Oplossen van vismigratieknelpunten, Hunze: 2 knelpunten in De Branden;
- herstel natuurlijke inrichting van beken, waaronder de Hunze en vergroting van de biodiversiteit;
- de Hunze als watersysteem, met daarin ook de bovenlopen het Achterste Diep, het Voorste Diep en De Beek, is aangewezen als KRW-waterlichaam. Door herstel en inrichting van het watersysteem zullen de vastgestelde maatregelen vanuit de KRW en WB21 worden uitgevoerd en zal dit plan een bijdrage leveren aan de verbetering van het waterlichaam Zuidlaardermeer.

Deze plandoelen en maatregelen passen in de doelen van ons beheerprogramma.

Huidige situatie/analyse van het probleem

Het plangebied De Branden bestaat uit twee genormaliseerde beeklopen met daarin twee vismigratieknelpunten(stuwen). Daarnaast is De Branden in provinciaal beleid aangewezen als onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland met mogelijkheden voor natuurgerichte recreatie en verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Het doel is deze verschillende functies in het gebied te combineren, waarbij voor het plan als uitgangspunt geldt dat er geen negatieve hydrologische effecten op de landbouw zijn. Bij de uitwerking in het plan houden we rekening met het behoud van een open landschap en hebben respect voor archeologische, aardkundige en cultuurhistorische waarden.

Beschrijving en onderbouwing/oplossing /plan en eventuele alternatieven

Op basis van de uitgangspunten en randvoorwaarden is in een aantal stappen het inrichtingsplan De Branden opgesteld. De waterhuishoudkundige ingrepen daaruit zijn in het projectplan Waterwet opgenomen. In bijlage 1 zijn de plantekeningen en planbeschrijving van het projectplan terug te vinden.

Het plan De Branden bestaat uit de volgende hoofdonderdelen, namelijk:

- de fysieke situatie van met name bodem, water, historie, landschap,- natuur is onderzocht en in het inrichtingsplan gebruikt. Er is rekening gehouden met praktische zaken zoals kabels en leidingen, maar ook met het gewenste toekomstige beheer;
- de belangrijkste randvoorwaarden bij het inrichten van het plangebied en de aanpassingen aan de waterhuishouding zijn dat binnen het in te richten gebied een voor de natuur zo gunstig mogelijke situatie ontstaat en dat de waterhuishoudkundige situatie voor de (landbouw)gebieden buiten het in te richten gebied niet mag verslechteren. Heel specifiek is daarom voor de in landbouwkundig in gebruik blijvende gronden de waterbeheersing en peilenbeheer binnen de huidige bandbreedtes gehandhaafd, dit is het peilbesluit (dat gelijktijdig met dit voorstel wordt behandeld) nader beschreven.

Bestuursvoorstel

Resultaat hiervan is dat voor het gebied een inrichtingsplan is opgesteld waarin de aspecten landschap, natuur, landbouw, water, archeologie, aardkunde en cultuurhistorie en recreatie zijn uitgewerkt. Voor de effecten op de waterbeheersing van de omliggende functies zoals landbouw en bebouwing zijn passende maatregelen opgenomen. De belangrijkste wateraspecten staan hierna vermeld.

- Wateroverlast: in het plangebied zal meer water worden vastgehouden in de beek zelf, de restanten van de huidige loop en in diverse laagten en greppels. Hierdoor wordt in perioden met veel neerslag wateroverlast stroomafwaarts beperkt. Om wateroverlast in de omgeving te voorkomen worden rondom het plangebied randsloten aangelegd. De hoogste en laagste waterstanden in de beek passen in het natuurlijke verhang van het beekstelsel van de Hunze en zijn bepaald aan de hand van hydraulische berekeningen;
- waterafvoer: plaatselijk wordt de bestaande sloot op de grens van het gebied verbreed en waar nodig uitgebreid met nieuwe slootgedeelten, zodanig dat de waterafvoer vanuit het landbouwgebied en bewoond gebied gegarandeerd kan worden;
- waterkwaliteit: de inrichting met natuurvriendelijke, begroeide oevers leidt tot verbetering van de kwaliteit van het water in de Hunze. In het plan worden twee landbouwkundige stuwen die een belemmering vormen voor vrije vismigratie vispasseerbaar gemaakt;
- beheer en onderhoud: beheervriendelijke inrichting door met de afdamming van de huidige gekanaliseerde Hunze en de positie van meanders en sloten voldoende ruimte vrij te houden voor onderhoud en verplaatsing van vee. Beheer van het water en de oevers van de Hunze zal bij voorkeur vanaf de oever gebeuren. De oevers langs het Achterste Diep, Voorste Diep en Hunze worden zo gedimensioneerd dat beheer mogelijk is. Ook zal enkelzijdig de draagkracht van de grond verbeterd worden als dat nodig is.

Risico's en kansen

Alle gronden beschikbaar voor de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen zoals die in het plan zijn beschreven. Naar verwachting kunnen planologische- en vergunningtechnische zaken in februari 2022 worden afgerond.

In het plan zijn voor de waterhuishoudkundige effecten de benodigde maatregelen opgenomen. De maatregelen hebben geen negatief effect op omliggende woon-, recreatie- of landbouwfunctie. Dit betekent echter niet dat omwonenden helemaal geen opmerkingen hebben op het plan. Zie hiervoor de reactienota zienswijzen Projectplan De Branden (bijlage 4).

Doordat er tijdig onderzoek is gedaan naar de mogelijke effecten van het projectplan op archeologie worden de daarvoor benodigde werkinstructies in het Plan van aanpak Archeologie vastgelegd. Door conform deze instructies te werken zijn er geen beperkingen voor de uitvoering van het projectplan. Hetzelfde geldt voor effecten van de plannen op natuur. Ook hiernaar is onderzoek gedaan en waar mogelijke knelpunten lagen is dit onderzoek nog verdiept. Hieruit is gebleken dat de plannen kunnen worden uitgevoerd zonder wezenlijk nadelige effecten op natuurwaarden.

Ook de stikstof depositie blijft binnen de gestelde normen en leidt daarmee niet tot beperkingen voor de uitvoering. De stikstofdepositie als gevolg van bouwactiviteiten en daarmee ook natuurontwikkeling valt binnen de partiële vrijstelling van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) en is niet vergunningplichtig. Er hoeft derhalve geen stikstofberekening plaats te vinden voor de bouwactiviteiten. Stikstofdeposities in de gebruiksfase nemen af door de functiewijziging en verandering van grondgebruik van landbouw naar natuur.

Bestuursvoorstel

De effecten op de omgeving worden gemeten en geëvalueerd. Nadelen vanuit het projectplan zijn er derhalve feitelijk niet. Voordeel is dat er waterretentie kan worden gerealiseerd waarmee de kans op wateroverlast in benedenstroomse gebieden wordt verminderd. Tevens kunnen hiermee de beoogde natuurdoelen worden gehaald.

Duurzaamheidsaspecten

Geen spijtmaatregel

Past in het lange termijnperspectief van KRW (ecologische kwaliteit) en Klimaatadaptatie/WB21 (klimaatbestendig).

Niet afwentelen tijd/ruimte/anderen

Door water vast te houden vindt er geen afwenteling benedenstrooms (dus in ruimte) plaats. Maatregelen hebben op zowel waterkwantiteit als waterkwaliteit een positief effect (dus geen afwenteling op onderdelen van het watersysteem). De maatregelen mogen geen nadelige effecten hebben op omliggende gebieden met andere functies, zoals landbouw. De inrichtingsmaatregelen zijn zodanig dat niet wordt afgewenteld op beheer en onderhoud. Beheer en onderhoud is er op gericht om de met het plan vastgestelde doelen te bereiken en in stand te houden.

Natuurlijk gestuurd en functionerend

Levert een positieve bijdrage aan het herstel van een (half)natuurlijk beekstelsel.

Gezond ecosysteem

Bevordering van leefgebied van beekminnende macro-fauna, planten en vissen levert een positief effect op.

Verantwoord gebruik van (hulp)bronnen

Bij de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen worden bij het bouwproces en de in te zetten materialen en machines de criteria voor duurzaam bouwen (DGWW) gehanteerd. Het plan wordt uitgevoerd met een gesloten grondbalans en schoon materieel waardoor CO₂ en stikstofuitstoot laag blijft en onder andere dichtbijgelegen Natura2000 gebieden, waaronder het aangrenzende Drouwenerzand geen negatief effect ondervinden.

Er wordt een andere dan de huidige onderhoudsinspanning verwacht waarbij het op de langere termijn mogelijk is dat de gemiddelde jaarlijkse inzet beperkt kan worden. Een apart Onderhoudsbeheerprotocol voor de beeklopen in het Hunze systeem wordt nog opgesteld.

Afstemming op gebruiksfuncties

Levert een positieve bijdrage aan functies natuur, landbouw, wonen en recreatie.

Meerwaarde voor andere dan taakbelangen

Is een plus qua landschapswaarde en recreatief medegebruik/toerisme. Betreft een integraal gebiedsproces waarin ook natuur-, landschappelijke- en gemeentelijke opgaven zijn betrokken.

Bestuursvoorstel

Extern betrokkenen/extern overleg

Het plan betreft de uitvoering van provinciaal beleid waarbij Stichting Het Drentse Landschap en de Provincie Drenthe de grondeigenaren en (toekomstig) beheerders van het gebied zijn. Deze partijen zijn tezamen met de gemeente Borger Odoorn direct betrokken bij het opstellen van het plan en de te volgen procedure. De gemeente Borger Odoorn is bevoegd gezag voor de ruimtelijke procedure. Deze ruimtelijke procedure zal naar verwachting in de eerste week van februari 2022 kunnen worden afgerond.

De direct betrokken grondeigenaren/gebruikers zijn persoonlijk bij hen thuis geïnformeerd over de plannen en de effecten van het plan en de voortgang daarvan. Bij de voorbereiding hebben we tot heden voor de planvorming een gebiedsbijeenkomst en overlegmomenten gehouden en is aan belanghebbenden en belangstellenden de uitwerking van het plan toegelicht. Op 30 oktober 2021 is het concept inrichtingsplan met een excursie gepresenteerd. Op deze bijeenkomst kon men informatie krijgen over het projectplan Waterwet, inrichtingsplan en peilbesluit en ook de gevolgen voor de omgeving. In het bij dit voorstel gevoegde projectplan zijn ook de benodigde mitigerende maatregelen beschreven. Verder zijn telefonische met omwonenden afspraken gemaakt en zijn er voorafgaand aan- en tijdens de inspraaktermijn nog keukentafelgesprekken gevoerd.

Financiën

Vanuit een POP3-subsidie en de KRW programmafinanciering Hunze 2016-2021 is geld voor realisatie beschikbaar en vrijgegeven. Voor de onderdelen die niet onder de POP3 criteria worden gefinancierd is een financiële bijdrage van de Provincie Drenthe aangevraagd.

Wettelijke kader/juridische procedure/inspraak

De realisatie van het plan wordt beoogd vanaf het eerste kwartaal 2022 tot en met begin eind 2022. Het is daarom noodzakelijk dat in 2021 een aantal procedures wordt doorlopen. Voor de gemeente betreft dit de omgevingsvergunning. Voor het waterschap gaat het om het peilbesluit en het projectplan Waterwet.

Deze procedures zullen zoveel mogelijk op elkaar worden afgestemd.

Het projectplan Waterwet doorloopt de volgende procedure:

- 6 weken ter inzage legging van het ontwerp–projectplan met de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen.
- behandeling van de zienswijzen en vaststelling van het projectplan en peilbesluit in de februarivergadering van 2022 in het AB;
- bekendmaking van het besluit over het plan en 6 weken beroepstermijn;
- beroepsmogelijkheid bij de rechtbank en de Raad van State.

Op 16 november 2021 heeft het Dagelijks Bestuur van het waterschap Hunze en Aa's het ontwerp Projectplan Waterwet De Branden Deel I Waterhuishoudkundige maatregelen Deel II en Deel III vastgesteld. Van 22 november 2021 tot en met 3 januari 2022 heeft het ontwerp projectplan, met bijbehorende stukken, gedurende 6 weken ter inzage gelegen.

Bestuursvoorstel

Er zijn zeven schriftelijke zienswijzen op het ontwerp projectplan De Branden ontvangen. Er zijn geen mondelinge zienswijzen ingediend. Drie gelijklopende zienswijzen zijn op het Peilbesluit De Branden ingediend. Onderdelen daarvan die van invloed zijn op het voorliggend plan zijn daarom in de reactienota (bijlage 4) van een reactie voorzien.

In de reactienota de Branden worden de verschillende onderdelen van de zienswijze puntsgewijs beantwoord. De zienswijzen hebben aanleiding gegeven tot het aanpassen van het projectplan voor zover het de demping/verondieping van bermsloten aan de oostzijde van het plangebied betreft, deze handhaven en laten afwateren richting Achterste diep. Verder hebben de zienswijzen tot de afspraak geleid dat met betrekking tot het aanbrengen van landschappelijke beplanting voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering van het plan, nader afspraken over plaats en samenstelling met de direct betrokken burens worden gemaakt.

Verder wordt het verzoek tot handhaving of aanleg van een verhard wandelpad aan de gemeente Borger Odoorn voorgelegd.

In de reactienota worden de verschillende onderdelen van de zienswijze puntsgewijs beantwoord.

Communicatie

De wijze waarop de communicatie tijdens de uitvoering over dit plan plaats vindt staat beschreven in het projectplan. Als voorbereiding op de ter inzage legging van het ontwerp-projectplan en peilbesluit is het plan en de effecten van het plan en de voortgang daarvan bij de direct betrokken grondeigenaren/gebruikers persoonlijk bij hen thuis toegelicht. Op 30 oktober 2021 is door middel van een excursie in het gebied het inrichtingsplan en peilbesluit toegelicht. Circa 16 omwonenden en belanghebbenden uit het gebied hebben aan deze bijeenkomst en rondwandeling deelgenomen. De bijeenkomst is in een goede sfeer verlopen. Er kwamen geen bijzonderheden naar voren. Tijdens de periode van terinzagelegging hebben we nog met een aantal omwonenden persoonlijke gesprekken gevoerd. Deze zijn in een prettige sfeer verlopen maar niet voor iedereen konden daarmee alle bewaren worden weggenomen.

Het projectplan en inrichtingsplan wordt in de eerste vergadering van 2022 aan de Stuurgroep Hunze gepresenteerd.

Evaluatie

Elke 6 -8 weken wordt binnen het projectteam teruggeblikt op het werk van de afgelopen periode. Waar mogelijk worden verbeterpunten doorgevoerd. Een overzicht van verbeterpunten wordt bijgehouden. Terugkoppeling/evaluatie met de opdrachtgever vindt ook plaats 1x per 6 weken of naar behoefte.

De inrichtingsmaatregelen worden aan het eind van het project geëvalueerd. Ook zullen metingen van waterstanden en aan de vispassages plaatsvinden om na te gaan of de maatregelen het beoogde effect hebben.

Bestuursvoorstel

Voorstel

Het projectplan waterwet De Branden inclusief de aanpassing naar aanleiding van de inspraak vaststellen.

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf